

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vákár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
Telefon hívószám 20.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. ELTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak
Kéziratok nem adnak vissza.

Csikvármegye közönségéhez.

Irta: Balogh Géza, a Csikszeredai Taka-
rékpénztár r. t. igazgatója.

A különböző karaktereken harminchárom hónap óta foly az öldöklés és emberirtás. Ellenségeink száma nagy. Ennek dacára hősiessé küzdünk, harcolunk. Dicső katonáink eddig is a számra nézve oly nagy ellenséggel, a világtörténelem legnagyobb és legvéresebb ütközeteit vívták meg sikeresen. Minoritásukat pótolta: önfeláldozó hazaszeretetük, hősiességük. Ezt cselekszik katonáink!

Tőlük a haza az áldozatok legnagyobbikát: életüket, vérüket kívánja! Tőlünk csupán pénzünket. Katona és polgár egyaránt gyermeke a hazának. S ennek dacára, a kötelességek egyenlő megosztása helyett, véráldozatot csak ők hoznak. Mitőlünk csupán azon szent kötelesség teljesítését várja el, hogy a *hadjárat sikeres folytatása érdekében*, bocsássuk pénzünket rendelkezésre.

A katona harminchárom hónap óta a kötelességtudás magasztos érzetétől áthatva, ezerszer nézett szembe a halállal! Ütközet-ütközet után vívott. A legelkeseredettebb és legvéresebb roham után, új rohamra ment. Nem jutott eszébe ezt megtagadni. Még ott piroslott fegyverén az ellenség vére s parancsra, a haza szent nevében, máris ment új rohamra, mely talán a hősi halált is jelenthette számára.

A katona fegyelmettsége, tiszteletreméltó kötelességérzete kell áthasson most bennünket polgárokat, amidőn az államhatalom hatódizben fordul hozzánk és kéri pénzünket. *Senki se tagadhatja meg a jegyzést azzal, hogy az előző hadikölcsönöknél már jegyzett.*

A hadikölcsön természete és rendeltetése magával hozza, hogy **mindenkinek, minden kibocsátásnál**, anyagi erejéhez mérten, jegyezni kell! Ellenségeink körülzárási politikája rákényszerít, hogy *készpénzünket, jövőbeli keresményünket*, mind a hadikölcsönök szolgálatába állítsuk.

Hisz módjában állana az államnak, a hadiköltségeket a lakosság között, vagyona arányában szétosztani, beszélni. Akárcsak összeszedi a fegyveres erőt szemlék és sorozások útján. Avagy módjában állana egyszerűen nyomtatni a pénzt és meghatározva értékét, kényszer árfolyammal ellátni. Avagy végül korlátlanul igénybe vehetné jegybankunkat is. *Se ezt, se azt, nem teszi.*

A pénzszerzés ezen kétesértékű műveletei helyett, hadikölcsönök kibocsátásával, *törvényes alapon* óhajtja előteremtteni azt. Kölcsön kibocsátásával,

a jegybank helyett polgáraival szemben adósodik el, tehermentesíti a jegybankot, felszivja, csökkenti a forgalomban levő nagy bankjegy mennyiséget s ezzel állandósítja annak értékét.

Allamháztartásunk pénzügyi helyzetét tekintve, e törekvés tiszteletreméltó. Ezt azonban *kivétel nélkül mindannyiunknak* honorálni is kell. Kötelességünk állami fenmaradásunk, közgazdasági viszonyaink konszolidálása érdekében, parlagon heverő tőkéinket, hadikölcsönökbe fektetni. *Saját jól felfogott érdekünkben* kell ezt megtenni, hogy ezáltal egy következményeiben kiszámíthatatlan káros katasztrófát elkerüljünk. Nemzete, hazája és önönmaga ellen vétkezik mindenki, aki nem siet a birtokában levő pénzt, magas kamatozás ellenében, az államhatalomnak odaadni.

Amint észlelhetni, *különösen nagy pénzkészletek halmozódtak fel vármegyénkben*. A menekülés alkalmával a lakosságnak el kellett vesztegetni állatállományát. Pénzt otthon a ládájában őrizve, várja annak újbóli beszerezhetőségét. Eltekintve a gyümölcsözetlen heveréstől, veszedelemmel is jár annak otthonörzése. Ellophatják, előlghet, avagy más módon is megsemmisülhet.

Ezért minden gazdának kötelessége, otthon heverő pénzt, hadikölcsönbe fektetni. Kettős, igazán komoly és nagy nemzetgazdasági érdekét szolgál ezzel:

1-ször, a pénz forgalomba hozatalával megkíméli az államot, *hogy fedezetlen, pénzünk elértéktelenedésével járó újabb pénzt hozzon forgalomba;*

2-ször, *pénzt, marhájának ellenértékét, biztonságba, magas kamatot hajtó és minden pillanatban könnyen értékesíthető értékpapírba fekteti.*

Az értékpapír üzleti szokások szerint, a hadikölcsön kötvényeket bárki, bármely pillanatban értékesítheti, pénzzé teheti. Teljesen egyenértékű az a készpénzzel. Ha napok, hetek, hónapok múltán kínálkozik alkalom marhájának pótlására, pénzügyeink értékpapírját a nap minden üzleti órájában lombardba veszik, a bankszokásoknak megfelelő előleget nyújtanak rá.

Tehát helyesen és észszerűen cselekedve, a gazda pénzt forgalomba kell hozza. Ha nem jegyez, pénzt visszatartja és rejtegeti, ahelyett, hogy azt jól megőrizte volna — *elértéktelentette!* Mert ne feledjük: *pénzünk lett legyen bankjegy vagy érme, csak addig és annyi értékkel bír, amíg fedezet alapján kerül forgalomba.* Ha rajta ülünk és szorongatjuk, a fedezetlenül kibocsátott bankjegy elértéktelentíti a birtokunkban levőt is s igen könnyen megeshetik, hogy pénz és ér-

ték helyett, színes, reklámcédulákkal egyenértékű papirdarabokat őrizgetünk!

De nemcsak a gazdánál, hanem vármegyénk területén *kivétel nélkül mindenkinél*, szokatlanul nagy pénzkészletek halmozódtak fel. Ezért nemcsak a gazdának, hanem *kicsinynek-nagynak, szegénynek gazdagnak, kereskedőnek, iparosnak, gyárosnak, hivatalnoknak egyaránt kötelessége* pénzt hadikölcsönbe fektetni. Vagyon helyzetéhez mérten, a hivatalnok 100 koronás jegyzése ép annyit ér: mint a nagyobb pénzkészlet fölött rendelkező gazdáközönség 1000 koronás jegyzése.

Normális időkben általános gyöngeség és jellemvonás: a könnyelmű megfontolatlan adósság csinálás. Ha béke időben tudtunk *jövőbeli keresményünkre* kölcsönöket igénybe venni, úgy feltéve, ha már valaki a legminimálisabb készpénz fölött se rendelkezik, tessék *reális alapon* kölcsönt venni és ezzel jegyezni. Barhogy, bármily mértékben is sújtotta az invázió vármegyénk lakosságát, *minden kenyérkereső személy van olyan helyzetben, ha kis összegben is, de jegyezhet!*

Polgárok! Hason át kivétel nélkül mindenkit a katona fegyelmettsége, kötelességérzete! Ők fegyverrel, mi pedig pénzzel védjük hazánkat! Eihiheti mindenki, a *pénzügyi hadművelet* fontosság tekintetében, egy cseppel se marad mögötte a *fegyveres hadműveletnek*. Igaza van Lloyd George-nak, a modern Montecucollinak: „E háború sorsát nem a fegyverek — hanem az *utolsó milliárd fogja eldönteni!*”

Tejjesítsük hát mindannyian kötelességünket! Az utolsó milliárdot ne ellenségeink hozzák össze s ne bankopréseink nyomják, hanem adjuk azt össze zsebeinkből s így a fegyverrel már kivívott sikereinket nemcsak megtarthatjuk, hanem ki is aknázzhatjuk!

Zita-internátus Marosvásárhelyt.

A Székelyföldi Népinternátus Egylet alakuló közgyűlése.

Nagy horderejű szervezkedés alapjait vetette meg az a népes összejövetel, mely Marosvásárhelyen a napokban kimondotta a Székelyföldi Népinternátus Egylet megalakítását. Az Egylet célja az erdélyi határszéli vármegyékben a nemzetiségi vidékek szórványos magyar ifjúságát és a hadiárvékat megmenteni, nemzeti szellemben felnevelni és ennek elérésére a társadalom, a kormány támogatásával alkalmas helyeken internátusokat emelni.

A megjelentek előtt, Bernády főispán ismertette a mozgalom programját, a szervezkedés eddigi eredményeit,

Maros-Torda, Csik, Udvarhely, Háromszék, Kisküküllő, Brassó, Szolnok-Doboka, Beszterce megyék bejelentett csatlakozását. Alig pár nap alatt száz rendes és alapító tag jelentkezett, a mit növelni fog a 2 koronás pártoló-tagság behozatala is. Gróf Bethlen István indítványára elnökké megválasztották Bernády György főispánt, díszelnökké pedig a mosgalom egyik kezdeményezőjét: gróf Mikes Arminné szül. gróf Bethlen Klementint.

A további választások során társelnökök lettek: Gróf Bethlen Balázs, Gyalóky Sándor, báró Kemény Akos, gróf Mikes Zsigmond, Szász József, báró Szentkereszty Béla, Ugron János főispánok. Alelnökök: Gróf Tholdalagi Lászlóné, báró Bornemissza Elemérné, gróf Bethlen István, Köllő Ignác.

Az alakulás után kimondta a közgyűlés, hogy erős társadalmi mosgalmat indít s felhatalmazza az elnökséget, hogy a kitűzött cél érdekében illetékes helyen segélykérést terjesszenek elé, amit a kormánykörök kilátásba is helyeztek s másrészt a „Pro Transylvania” támogatása megszerzéséért is tegyen lépéseket. Az első népinternátust Zita királynéről elnevezve Marosvásárhelyen nyitják meg.

A 45. gy.-ezred harca a Súlyomtártól délre, 1917. március 23-án.

(Egy küzdőtárs leírása).

1917. március 8-án szemtanui voltunk a Magyaros, a Söverjes és a Lapos elfoglalásának. Szomszédos ezredünk részt vehetett benne. A Súlyomtáron nekünk kellett érködnünk, hogy hőseinket oldalról meglepetés ne érje.

E naptól kezdve a 45. gyalogezrednek csak egyetlen vágya volt, amely március 23-án teljesedett is.

Az előkészületek már napokkal előbb megtörténtek. Derék katonáink nem ismertek fáradtságot, mindenki talpon volt, sürgött-forgott. Szükség is volt rá: az oroszok három hónap alatt erődszerűen kiépítették vonalukat. Végre minden elkészült. Március 23-ára virradó éjjel még egyszer mindent átvizsgáltak, saját drótkadályainkat az arcvonal előtt eltakarítottuk az utóból. Ez volt az utolsó előkészület.

Március 23-án naptámadatkor már ugrásra készen várt árkaiban a 45. gyalogezred öt százada. Szuronyok villogtak, a derékszijakon kézigránatok függtek, drótvágó ollók fityegtek a zsinórokon, az állsijjak megszorítva.

A tüzéség megkezdte a nyitányt, dolgozni kezdenek az akna- és a gránátvetők. Olyan ropogás, robbanás, mintha az egész pokol szétzababult volna. Az ellenséges vonal valóságos tűshányó. Fekete és fehér robbanó-felhők, fölvergő föld, széthulló gerendák és fák. A talaj reng.

Most az ellenséges tüzéség is a szinpadra lép.

Csaknem másfél óra hosszat nézzük a borzalmas munkát: délelőtt 9 óra 30 perckor következik csak a roham. A várakozás kötelessége csak növeli a türelmetlenséget ebben a pokoli tűzben. 9 óra 15 perckor két rohamjárór előretör, utánuk — mint egy gátolatlan lavina — két század indul. A hullámok megmozdultak: mindenki az első akar lenni. A robbanó lövedékek, a föld-eső okozó gránátok szürzavarában is előre tör mindenki. Nincs megállás. Ekkor, alig ötven lépésre az ellenség drótkadályaitól, a baloldali román kordon-órhás felől hirtelen egy géppuska katog belé az előretörők soralba. A következő percben dél felől egy másik. Sebaj: előre! Az első rohamjárór, Pejsa hadnagy vezetése-

vel, az ellenség árkaiba ugrik, kézigránatok kezdenek munkába, csak azok. Sokszor a néhány lépésre álló ellenség fejéhez vágják őket, ami a gránát dobóját is veszélyezteti. Az ellenség sorban emeli kezét, a fegyverletétel jeléül. A következő percben fel van göngyöltve az állás, a rohamcsapat könnyörtelenül üldözi a futó ellenséget.

Csak 1000 méterrel az ellenséges állás mögött áll meg. Ott kezdik csak az új állás kiépítését.

Március 24-én délután 4 óra 30 perckor már két ellenséges század és egy géppuska ellentámadását verik vissza, az ellenség súlyos veszteségeivel.

A mai napig, március 31-ig három ellentámadást lendületesen visszavertünk.

A háboru.

Az amerikai pénzre sóvárgó és a nyugati szövetséges hatalmak kegyeitől függő Olaszország ellenségeink közös nyomásának engedve, újabb támadó akciót indított ellenünk. Megkezdődött az isonzói tizedik offenzíva. Hat offenzívát azért kezdtek az olaszok, hogy elhódítsák Ausztria-Magyarországnak azt a területét, melyen olaszok laknak, de az utolsó három hadimiveletet már csak inkább a szövetségesek parancsára és idegen érdekek istápolása céljából hajtották végre.

Am, ha a kezdetben még friss erővel és bizakodó reménységgel kezdett, tisztán csak nemzeti aspirációkat szolgáló akciók sem vezettek eredményre, elképzelhető-e, hogy a közben teljes inségre jutott és erkölcsileg aláhanyatlott olaszok idegen akarat szolgálatában le tudják győzni dicsőséges harcokban megedzett katonáinkat?

Első és utolsó nagy sikerüket ezen a fronton az olaszok 1916. augusztus első napjaiban érték el, amikor a legnagyobb áldozatok árán a görcei hídfőt és vele együtt Görcöt, valamint a Wip-pach és Isonzó szögében nyugat felé előreszökellő doberdói fensikot is sikerült hatalmukba keríteni.

Az utolsó támadást az olaszok október 9. és 12-ike közt Vallone völgytől keletre eső állásaink ellen intéztek, azóta majdnem teljes volt a tétlenség az ellenséges táborban.

Hat hónapi pihenés után az olaszok most megkezdtek tizedik offenzívájukat is, hogy a szövetségesek parancsának engedelmeskedve, utolsó kísérletet tegyenek Triest elfoglalására.

Ha az olaszok egykönnyen el tudnának jutni Triestbe, meg is köszönnék talán a szövetségeseknek az újabb akcióra való serkentést, de ha ez a tizedik támadás is összeomlik majd, ahogy a többi összeomlott, az olasz közvélemény fel fog lázadni az angol érdekek római szólói ellen, s úgy lehet, hogy a szentpétervári események több-kevesebb változattal meg fognak ismétlődni Romában is.

Cadorna tábornok beírte ezuttal a három napos pergőtűzes előkészítéssel és már május 15 én 40-50 kilométer területen támadásra vitte a gyalogságot.

Az olasz hivatalos jelentések bágyadt hangjából is megállapítható, amiről Hófer oly megnyugtató formában beszámol, hogy az olaszok tizedik támadása is kudarcra végződött. A harc ugyan még nem ért véget, ám ha a három napos tüzéségi előkészítést követő több napos gyalogsági rohamozás

nem volt képes mást eredményezni, mint alárendelt jelentőségű helyi sikereket, az egész vállalkozás már is megbukottnak tekinthető, mivel a főcél: frontunk áttörése és Triest birtokbavétele, a Kuk hegy megszállása ellenére szinte elérhetetlennek mutatkozik.

De nem csak az Isonzó mellett, hanem a Karston is hiábavalónak bizonyult az olaszok erőlködése. Nehéz ágyuink ezen a frontszakaszon nagyszerűen végzik feladatukat. Két-három nap óta a tiroli arcvonalon a Sugana völgytől délre is mozgolódnak az olaszok s nagykaliberű nehéz ágyuikkal erős tüzelést folytatnak.

A nyugati harctéren sem a franciák, sem az angolok nem képesek előbbre jutni. A nagy offenzíva lassankint elaprózódik kisebb-nagyobb helyi harcokká és az árkokért, hidakért, halmozásért és majorokért való viaskodás el fog tartani amíg csak be nem következik a teljes kimerülés.

Ha a franciák és angolok komolyan hiszik, hogy mégis áttörhetik a német frontot, előbb jó sokáig kell, hogy pihenjenek és majd csak hetek múlva kísérlehetik meg az újabb általános offenzívát.

A macedoniai harctéren ugyancsak hiába ontják vérüket a franciák, angolok és olaszok. A német-bolgár hadak keményen és elszántan védik pozícióikat és amint a nyugati harctéren el-lanyhul a harci kedv, Sarrail is pihen-tetni fogja katonáit.

A légi harcban a németek nap nap után gyarapítják csodás sikereiket s a levegő hőseinek vitézségét talán csak a tengeralattjárók emberei mujják felül kitartásban és vakmerőségben. A buvárhajók pusztításai, ha az eddigi arányban folytatódnak, május hónapban az egy millió rekordot meg fogják haladni is.

A hét folyamán a mi flottánk az Adriában ért el gyönyörű sikert. Az otrantói kirándulás alkalmából könnyű tengeri haderőnk, miután 1 torpedórombolót, 3 kereskedelmi gőzöst és 20 felfegyverzett órhajót elpusztított a gyönyörűen kiverkedte magát a visszatérését elzáró olasz, francia és angol flottával, csekély embervesztéssel és jelentéktelen sérülésekkel teljes számban visszatért kiinduló helyére.

Roham egy erődhez ellen.

A Gyimesi-szorostól keletre, román földön, magyar népfelkelők állnak. Makacsul védemzik hazájuk földjét a betolakodók ellen. A meredek, 1600 méter magas hegység, a maga mély szakadékaival és végeláthatatlan erdősegeivel békeidőben két bojár, Ghyka és Stirbey hercegek vadászterülete. A völgyek csinos erdőszélűek, a sok vadászösvény, erdőültetvény és fa-szállító vasut, nagyszabású erdőgazdaságról tanuskodik. Most persze csak romok vannak a völgyben, a vadászösvények torlaszok kuszaságába vesznek, a faanyagból erőd-házak alakultak, amelyeknek lőrés az ablakuk. Őzek és büszke szarvasok mind eltűntek, járőrök lopóznak most az erdőkben. Méteres hóban lihegve kusznak előre, kémlelő szemmel, puskájuk lövésre készen.

Az erdő sűrűjében néha öt lépés távolságban akadnak az ellenségre. Fülük előbb észreveszi, mint a szemük. Népfelkelőink hőköpenyben, hősapkában vannak, majdnem láthatatlanok. Szétbomolva, egyenkint mennek a kémlelők. Egyik sem látja a szomszédját. Mind egyik magára van a nagy, sűrű erdőben, a maga bátorságával. Elmaradhatna, amikor akar, senki se venné észre. Feltartóztatva egy szélvihar, utját állta egy hószakadék. Öt percet képlekednék és lekésne a műveletről. A szor-

széjja ugy sem látja. De Lukács zászlós, a fiatal, vitéz vezető, aki a kopár Karsztok gyilkos forrásában szerezte meg a nagy és a kis ezüst vitézségit, és most a Kárpátok havas világában a vállalkozás lelke, elől megy és megbizik az embereiben. — Mindenki tudja a maga szerepét: a kézigránát-vető épp úgy, mint a járőr, akinek fegyvergránátot kell dobni, vagy a drótkadályvágók és azok, akiknek oldalba kell támadniok az erődházat. Az ellenség helyzetét pontosan földérintették, a támadást alaposon begyakorolták. Minden részlet megfontoltak. A dolognak tehát „vágnia” kellett. Az ellenség dróttal bogozott torlaszait csakhamar el is érték. Az orosz megfigyelők, hőköpenyökbe burkolózva, nyugodtan pipáztak. Lukács zászlós egyet int és a drótvágók hasmánt előrecsuszának. Egy ág megreccsen, az egyik megfigyelő fölnezel és elsüti a puskáját. Az oroszok gyorstüzét adnak. Lukács zászlós csak a drótvágók munkáját látja: a vadászkülönítményt, kiválogatott embereit, a jó székesfehérvári, tolnai, baranyai fiukat még nem. Azok még némán várnak az erdő fedezékében. Hurrá-kiáltással előre tör, amilyen gyorsan csak a magas hótól teheti, és kiáltására zugó hurrá! felel. Az oroszok megfutamodnak. Hósapkát, köpenyt eldobálva, rohanak le a lejtőn. Egyikük a vállához kapja a puskát és futás közben is lövöldöz még, vak-tában. Egy ilyen célszerű lövés a mi ifjú hősünket találja, Lukács zászlóst. Vör festi fehér hőköpenyét, és míg a biborfoltok nőnek, terjednek, megtörő szeme még végignézhetheti az erődház megrohanását, fülébe csendül még a jelentés, hogy a futó oroszokat golyóink söprik le a lejtőn. Hozzá a zsákmányt is, közte szép acélsisakokat, amiket az oroszok már nem kaphattak a fejükre. Hozzá a hátizsákot, zubbonyokat, puskákat és kézigránátokat, iratokat, imádságkönyveket, aztán az egész őrség élelmét: cukrot, teát kenyéret és dohánnyt. Az oroszok megint tüzelni kezdenek, most már mindenfelől, az egész vonalat felriasztották. Ideje, hogy a mieink visszatérjenek. Feladatukat megoldották.

Az erődházat felgyújtják, néhány kézigránátot dobniak bele, aztán: hazafelé. Lukács zászlós van megint az élen, de most már hordágyra fektetve. Hozza a sikert. A vadászkülönítmény bevonul: „Gyimestől keletre elfoglaltunk egy erődházat.” A vállalkozás sikerült. Egy hőst is avatott: Lukács zászlóst.

Kereskedők figyelmébe!

Viszonteladásra áruk, nagy választékban beszerezhető Vákár L. üzletében, Csikszereda.

KÜLÖNFÉLÉK.

Katonáink a lövészárkokban a szívüket, a vérüket, az egészségüket, az életüket adják oda a hazának. Mi idehaza kényelmes ágyakban, puha fészekben csak a fölös pénzünket kell — nem odaadni, hanem kölcsönözni, még pedig jó kamatra!

— **Kinevezés.** A király Hausmaninger Albert cs. és kir. őrnagyot, csikszeredai álmásparancsnokot alezredessé nevezte ki. A kinevezést városunk közönsége örömmel vette, mert az új alezredes előzőkenységével és jóindulatával polgárságunk érdekeit mindenkor szíven viselte.

— **Törvényhatósági közgyűlés.** Csikvármegye törvényhatósági bizottsága június hó 11-én tartja a román betörés óta első közgyűlését.

— **A honvédség köréből.** A király Csánády Lajos m. kir. 24. honvéddalozegredbeli őrnagyot alezredessé nevezte ki.

— **A király Csiszer Imre népfelkelő hadnagyot főhadnaggyá, Kristó Béla, Fehrentheil László és Ferenczy János tartalékos zászlóscokot hadnaggyokká kinevezte.**

— **Tábornokok előléptetése.** A király Blénesi Sándor altábornagyot tábornaggyá, Foglár József vezérőrnagyot altábornaggyá nevezte ki.

— **Eljegyzés.** Thiry János m. kir. p. ü. azámtnisz, hadnagy gazdasági tiszt, eljegyezte Ősz Mihály leányát, Annuskát, Szépvízen. (Mindenkülön értesítés helyett).

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Páll Ignác csikszeredai adóhivatali tisztet ebben a minőségében való meghagyás mellett a X. fizetési osztályba kinevezte.

— **Majláth püspök pásztorlevele.** Kolozsvárról jelentik: Majláth Gusztáv Károly erdélyi római katolikus püspök pásztorlevelet adott ki, melyben a papjaira való teendőket körvonalozza:

— **Az oláh betörés** — mondja a pásztorlevél — igen érzékenyen sujtotta Erdély határszéleit. Szemünk előtt hullámozott tova a menekülők roppant áradata, miként egy nagy történelmi népvándorlás, a maga rendkívüli méretével, romlásával, pusztulásával, szenvedésével. Népünk — hála isten — lassan lassan visszatérhet otthonába s nagyrésze már otthon is van. Amde az ortvátadás pusztító hatása csak most bontakozik ki egész terjedelmében. Súlyosan megpróbált népünk anyagiakban is, erkölcsiökben is szenved a menekülés bomlasztó következményei alatt. Az anyagi romlás megállapításával illetékes tényezők foglalkoznak. Az erkölcsiökkel illetően benső részvétellel kellett látnunk, hogy különösen a fővárosban elhelyezett menekülők a sikamlós környezetben itt-ott vesztettek ellenálló erejükből; a könnyelmű életmód varázsa is elszedithette egyiket-másikat. E szerint a restauráció nagy munkájához hozzá kell látnunk nyitott szemmel, nyílt szívvel, acélos akarattal.

A pásztorlevél azután ezeket mondja: Az egyesült közép-európai hatalmak közlelmézésének viszonyai a folyó gazdasági évben tették a legerősebb próbára. Ezt a próbát is diadalmasan ki fogjuk állani. Magyarország népének élelmézése az új termésig biztosítva van, de csak akkor, ha a nemzet ezt a nélkülözést ugyanazzal a lelkiérvével viseli el, mint a háború egyéb megpróbáltatásait és ha pontosan megtartja mindenki a szigorú szabályokat.

A püspök végül elrendeli, hogy az egyházmegye minden egyes iskolaszéke az utókor számára örökítse meg följegyzésekben a történelmi eseményeket.

— **A lisztjegyek és az újraoltások.** Értesülésünk szerint legközelebb életbeléptetik azt a rendelkezést, hogy lisztjegyet csak az kap, ki újraoltási bizonyítványt mutat fel. Ez a radikális intézkedés kényszeríteni fog mindenkit, hogy újraoltassa magát, ami egyébként már régen el van rendelve. Ez a kötelesség áll főleg a visszatért menekültek jelentékeny részére, kik még nem oltatták be magukat.

— **Báró Lütgendorf Gyergyószentmiklós diszpolgára.** Gyergyószentmiklós város polgársága báró Lütgendorf Kázmér altábornagyot, a 21. hadtest parancsnokát, a ki tevékeny részt vett a vármegye felszabadításában és a csikmegyei székelység visszatelepítésében, egyhangulag diszpolgárának választotta.

— **Mánya Antal temetése.** Manya Antal csikrákosi tragikus véget ért közjegyző temetése szombaton délután Csikrákoston igen nagy részvét mellett ment végbe. A temetésen megjelent dr. Sándor Gyula főszolgabíró, Pálffy András, a jegyző-egylet elnöke, igen sok vármegyei tisztviselő és községi jegyző. Utólagos értesülésünk szerint a Manya Antalt szállító katonai autó a fék elromlása következtében az uttestről egyenesen az Olt folyóba zuhant és maga alá temette a benne ülő jegyzőt.

— **Halálozás.** A menekülés ezernyi nyomorusága, szenvedése és a hontalanság keserű érzése, főleg idősbjeink közül, egymásután szedi áldozatait. Csak a napokban tört vissza özv. Orbán Jánosné a régen látott szülőföldre, hogy az ellenség által porig égetett hajléka helyett kedves övéinél találjon menedéket. Éppen csak haza jött meghalni, hogy az édes szülőföldben pihenhessen fáradt teste. Rövid pár napig élvezhette az itthonlét jóleső nyugalomát, azután szép csendesen, minden betegség nélkül örök álomra pihent. Halála nagy és kiterjedt rokonságot döntött gyászba, kik féltő gonddal örködtek felette. Temetése ma délután 4 órakor megy végbe. A gyászoló család az alábbi jelentést adta ki:

Mély szomorúsággal jelentjük, hogy édesanyánk, nagyanyánk, dédanyánk és anyósunk özv. Orbán Jánosné szül. Eröss Borbála életének 88-ik évében, folyó hó 21-én délután 2 órakor, a keresztény katolikus vallás vigasztaló szentségeinek ájtatos megnyugtatóásával, az Ur akarata szerint csendesen elhunyt. A szülőföld iránti erős vágyakozás csak napokkal ezelőtt vonzotta haza menekülő helyéről, hogy itthon az anyaföld adjon neki örök nyugtot. Életében a vallás adott neki vigasztalást, halálában az a tudat, hogy ott végezhetette életét, a hol azért küzdött. Földi maradványait folyó hó 23-án délután 4 órakor fogjuk a helybeli róm. kath. templom kerítésébe örök nyugalomra kísérni. Lelkéért a szentmise-áldozatok a csikszeredai plebánia templomban és a csiksomlyói Szent Ferenc-rendi templomban folyó hó 24-én reggel 9 órakor fognak az egek Urának bemutatni. Nyugodjék csendesen! Csikszereda, 1917. évi május hó 21-én. Orbán Mária özv. Szász Ignácné, Dr. Orbán Gyula orvos, Orbán Anna özv. Nagy Sándorné, Orbán Brigitta Bethlenfalvi T. Nagy Imréné, Orbán János gyógyezzerész gyermekei. Szász Etelka Baranyai Gyuláné, Szász Gyula, Dr. Nagy Imre ügyvéd, Nagy Irénke Löcherer Andorné, Nagy Mariska dr. Tauber Józsefné, Nagy Etelka Zsögön Zoltánné, Nagy Margitka, Bethlenfalvi Nagy Erzeike özv. Esztegár Bálintné, Bethlenfalvi Nagy Micike dr. Nagy Béné unokái. Baranyay Pista, Baranyay Mariska, Horváth Ferenc cs. és kir. hadnagy, Horváth Erzeike, Löcherer Irénke, Tauber Manyika, Zsögön Zoltika, Lacika, Antika, Etuska, Nagy Boriska, Nagy András dédunokái. Orbán Jánosné Fejér Gizella menyé, Bethlenfalvi T. Nagy Imre kir. tanácsos veje, Baranyay Gyula főszámtanácsos, Löcherer Andor m. kir. csendőrszázados, dr. Nagy Béni ügyvéd, dr. Tauber József ügyvéd, osdolai Zsögön Zoltán tanítóképző-intézeti tanár, az unokák férjei.

— **Hősi halál.** Radnóthi Lukács Sándor zászlós, az arany, két nagy ezüst és bronz vitézségi érem tulajdonosa folyó évi márczius 8-án a román fronton az ellenséges vonalak elleni önkéntes vállalkozásban teljesített kiválóan vitéz és bátor magatartása közepette 24 éves korában hősi halált halt. Holtteste Csikszeredán lett ideiglenesen nyugalomra helyezve.

— **Az új Signum Laudist Károly király képmásával, a családi illetmények szabályozásáról szóló rendeletet, a nyugati harctér csatáit, a német hadsereg harcmodorát, a várva-várt béke akadályait, a Dardanella kérdést és még sok más mindenkit érdeklő nagyon fontos kérdést ismertet a Külügy-Hadügy mai legújabb száma. Cikkeit Földes Artur dr. Székely Aurél százados, Szana Sándor dr. Schreibershofen Miksa őrnagy, Szabó István dr. dr. Vidor Jenő ügyvéd és Kele Ignác százados irták. Kimerítő hírei a Rendeleti Közlönyök tartalma, a Katonai tanácsadó rovat, valamint a katonai büntetőjogi határozatok egészítik ki a páratlan magyar katonaimetillapot, melynek előfizetési ára 6-K. negyedévre, és kiadóhivatala Üllői ut 11. szám alatt van.**

— **Kitüntetések.** Székely László járási-ormesternek és Peika Gusztáv alormesternek a brassói VII. számú csendőrkörletben a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szallagján; Jónás András népfelkelő tizedesnek, Mátyus István tartalékos tizedesnek, Nagy Péter tart. honvédeknek, Halápi Bálint tart. tizedesnek, Nagy István, Glonek Andor népfelkelő tizedeseknek, Fodor Máté honvédeknek, Timár Gábor, Turoczy Géza tart. honvédeknek, Portik Ádám népfelkelőnek, Nagy Ferenc, Tunyogi József alormestereknek a VII. csendőrkörletben, Theil János tizedesnek a brassói 24. népfelkelő parancsnokság nyilvántartásában a bronz vitézségi érmét, Szilágyi Ferenc ormesternek, Helvig János tart. szakaszvezetőnek, Nagy Ferenc tart. ormesternek a koronás vas érdemkeresztet a vitézségi érem szallagján; Moskovits Mór népfelkelőnek, Badi Dávid, Ulrich Hermanu tart. honvédeknek, Kajcsa András, Kolumbán Simon tartalékos honvédeknek, Bástya Vazul honvédeknek, Trattner Kálmán II. osztályú számvivő altisztnek, Kóka György, Bunghez Miklós, Orbán János, Szabó Zsigmond, Nagy József, Szabó Lázár népfelkelőknek, Bakcsi Andor népfelkelő tizedesnek, Balló László honvédeknek, Kata János tart. honvédeknek, Demeter Sámuel tartalékos tizedesnek, Kustán Jenő népfelkelő őrzetőnek, Biró Imre, Máthé István tartalékos honvédeknek, Szabó Dénes, Klára András népfelkelőknek, mind a 24. honvéd gyalogezredben, a vas érdemkeresztet, a vitézségi érem szallagján adományozták.

— **A front kabaré előadásai Csikszeredán.** Pénteken és szombaton tartotta előadásait városunkban a Szóke Szakáll vezetése alatt álló front kabaré, amelyet a cs. és kir. I. hadsereparancsnokság küldött erdélyi körútra, hogy a hadiözvegyek és árvák javára művész-estélyeket tartson. A társulat ismert fővárosi színészekből és artistákból állott és mindkét előadását zsúfolt ház előtt, nagy sikerrel tartotta meg. A szereplők közül Szóke Szakáll szellemes konferálása mellett kiemeljük Sziklai Benő tánckomikust és Zöldi Marton humoristát, a Royal-Orfeumból, Perlaki Renee szubrett primadonnát, Szücs Laczi és Gergely Lajos kabaré-művészeket, Szögyéu Miklós és Medgyesi Györgyike táncművészeket a Jardin D. Hiverből, Sándorffy Mancsi kabaré-énekesnőt, Rica Maca és Horvát Aranka táncosnókat, Biró Pál és Csatai Sári akrobatikus táncduettjét a Kristály Palotából és Baróthy Bébi kabaré énekesnőt. A két előadás igen szép anyagi sikerrel járt.

— **Kitüntetések.** A király megengedte, hogy Mamusich István és Hadnagy Gábor brassói 24. honvéd gyalogezredbeli századosok a porosz királyi 2. osztályú vaskeresztet elfogadhassák és viselhessék. — Székely Sándor tartalékos hadnagynak a brassói 24. honvéd gyalogezredben, továbbá Szász Márton 1. osztályú ormesternek és Egyed Ignác népfelkelő szakaszvezetőnek a brassói VII. számú csendőrkörletben az 1. osztályú ezüst vitézségi érmét adományozták. Csiki Jenő, egy gyaloghadosztály egészségügyi oszlopnál besorozott brassói 24. honvéd gyalogezredbeli tartalékos egészségügyi zászlósának az arany érdemkeresztet a vitézségi érem szallagján, Stefani Gyula tartalékos hadnagynak, Károlyi Tibor és Szócs Mihály tartalékos zászlósának, Toma István népfelkelő törzsormesternek, Nagy József egészségügyi szakaszvezetőnek, Seidner János népfelkelő őrzetőnek és Székely András népfelkelőnek a brassói 24. honvéd gyalogezredben, a 2. osztályú ezüst vitézségi érmét; Kerekes László szakaszvezetőnek és Veréb Béla honvédeknek a bronz vitézségi érmét adományozták.

— **Ismeretlen katonák fényképsorozatja.** Az ismeretlen katona hullák és a hadsereg kíséretében elhalt polgári egyének XVI. fényképsorozatja megérkezett a főszołgabírákhoz és polgármesterekhez, hol érdeklődők megtekinthetik.

— **Uj ünnepek, régiek.** A belügyminiszter leiratban közölte a törvényhatóságokkal, hogy ünnepi istentiszteleteket a jövőben a következő napokon fognak tartani: április 11. nemzeti ünnep; április 27. Zita királyné névnapja; május 9. Zita királyné születésnapja; június 7. Urnapi körmenet; augusztus 17. Károly király születésnapja; augusztus 20. Szent István; szeptember 10. Erzsébet királyné halálának évfordulója; november 4. Károly király névnapja; november 20. Ferenc József halálának évfordulója.

— **Törvényszék bírók nélkül.** A következő levelet kaptuk: Igen tisztelt Szerkesztőség! A „Pesti Hírlap“ folyó évi május 11-iki számában „Törvényszék bírák nélkül“ felirat alatt megjelent közleményre vonatkozóan az 1914. XIV. tc. 20. szakasza alapján a következő helyreigazító nyilatkozat közlését kérem: A csikszeredai kir. törvényszék 12 tagból álló ítélőbírói személyzetéből az elnök és 3 bíró méltánylást érdemlő okokból saját kérelmére más székhelyre nyert áthelyezést. Az ekként megüresedett bírói állások közül 2 már betöltött, a harmadikra már folyamatban van a pályázat, az elnöki állás szintén betöltés alatt áll. A kir. törvényszék tehát el van látva kellő számú személyzettel és nem szakította meg a működését. Tisztelettel: Balogh Jenő igazságügyminiszter.

— **Pamut fonalak és pamut áruk.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszternek 28613/1917. sz. rendelete, mely a pamut fonalak, pamut szövetek, a kötött és kötszövött pamutárúk, valamint a pamut és félégyapjú szövött és kötött férfi alsóruha forgalomba hozatalának és feldolgozásának korlátozásáról 3790/1916. M. E. szám alatt kiadott rendelet újabb kiegészítése az érdekeltek által megtekinthető a márosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamaránál.

— **A tisztviselők felszegélyezése.** A minisztertanács foglalkozott a tisztviselők kérdésével és elhatározta, hogy a közzszolgálati alkalmazottak, közöttük az összes lelkészek részére is mindenkorai segélyt; a legsürgősebben kiutalványoz. A legközelebbi indanmitási törvényben javaslatot terjesztenek az országgyűlés elé a családi pótlékoknak a mai összegek kétszeresére való felemelése és a lelkészek, városi alkalmazottak, községi és körjegyzők, állami tanítók, óvónőkre való kiterjesztése ügyében.

— **A gyergyótekerőpataki hősök.** Gyergyótekerőpatak kilenc polgárát, akik előrehaladott koruk miatt nem menekültek el a románok elől és a nagy román visszavonulás alkalmával a fosztogatásra és gyujtogatásra hátramaradt nyolc román katonát lefegyverezték és bevonuló csapatainknak átadták, most katonai kitüntetésben részesültek. Farkas József a kis ezüst vitézségi érmét, Antal Ferenc, Simon János, Farkas István, Kolumbán Mátyás, Bernád József, Albert József, Csusz János és Nagy Sándor pedig a bronz vitézségi érmét kapta.

— **Borszékfűrdő pusztulása.** Gyergyószénmiklósról írja tudósítónk: A román háboru a határszelen fekvő fűrdők közül a világhírű Borszékfűrdőt sújtotta legérzékenyebben. Évtizedek kitartó munkája kell ahhoz, hogy a fűrdőélet itt újból meginduljon. A parkok eltűntek; a fák köröskörül megcsontkítva, a nyitott hidegfűrdők összeroskadva, a meleg fűrdők kádak és csövezetékek nélkül állanak. A sétatereken itt-ott elesett magyar, orosz és román katonák sírjai emelkednek. A villák tökéletesen ki vannak fosztva és a rézkillincsig mindent elvittek. A románok inváziójuk alatt több millió palack vizet szállítottak el; s bár a források ma is sértetlenek, a mig a régóta üzemen kívül álló üvegyár meg nem kezd munkáját, gondolni sem lehet a víz szállítására. A fűrdőn kívül fekvő kőszénbánya gép- és anyagfelszerelésben szenvedett igen nagy kárt.

— **Nagymennyiségű szövet a magyar kereskedőknek.** Illetékes helyről szerzett értesülés szerint a magyar kereskedelmi kormány és a hadvezetőség között tárgyalások folynak nagymennyiségű orosz-angolországi szövetnek átengedése dolgában. A hadügyi igazgatás ugyanis a monarchia által megszállt orosz-lengyel területen nagymennyiségű elsőrendű minőségű szövetkészletet talált, a melyet Ausztria és Magyarország polgári lakosságának szántak. Mintegy tíz millió korona értékű szövetről van szó, a melyet a hadvezetőség hajlandó a magyar kereskedőknek átengedni.

— **Az összes harangokat elviszik.** Nemrég hogy befejezték a harangok rekvirálását és minden felekezet templomában csak egy harangot hagytak meg és most újabb rendeletet bocsátott ki Jankovich Béla kultuszminister a harangok rekvirálásáról. A rendelet hangsúlyozza, hogy a legközelebb kibocsátandó honvédelmi ministeri rendelet szerint a hadseregnek az összes harangokra szüksége lesz és éppen azért csak azokat a harangokat hagyják meg, a melyek történelmi, vagy művészi beccsel bírnak.

— **A katonák utazása.** A vonatok nagy késéseinek szigorú rendelettel igyekszik véget vetni a Máv. igazgatósága. A rendelkezések, melyek a katonákra is kötelezők így szólnak: A menetjegyek kiadását öt perccel, az utipodgyász feladását pedig 15 perccel a vonat indulása előtt beszüntetik. Az állomásokat utasították, hogy nem szabad katonáknak magasabb kocsisztályra jegyeket kiadni, mint a mely rendfokozatuknál fogva őket megilleti. A gyorsvonatok használata csak akkor engedhető meg, ha ez az utazási okmányon külön fel van tüntetve. A tiszt szolgák nem utazhatnak a tisztekkel egy szakaszban, kivéve azt az esetet, ha az illető tiszt ápolásra szorul.

— **A központi hatalmak hadifoglyai.** Az Osztrák-Magyar Hadiértesítő közli a központi hatalmak által a háboru kezdetétől ez év február 1-ig ejtett hadifoglyok számát. E szerint Németországban 1.690.731. Ausztria-Magyarországban 1.092.055. Bulgáriában 67.582. Törökországban 23.903. 1917. február 1 én tehát a központi hatalmak fogságában volt 2.874.271. hadifogoly, a melyek nemzetiségek szerint így oszlanak meg: Oroszok 2.080.699. franciák 368.607. angolok 45.241. olaszok 98.017. belgák 42.437. románok 79.033. szerbek 154.630. montenegróiak 5.607. Egy-egy elfogott tisztra jut a legénységből: az oroszok közül 145, franciák közül 57, angolok közül 26, olaszok közül 42, belgák közül 62, románok közül 50, szerbek közül 169, montenegróiak közül 180.

A Csikszeredai Takarékpénztár Részvénytársaság kereskedelmi képzettséggel bíró hölgyet felvesz GYAKORNOKNAK.

JAMAICA RUM

1 literes palackokban 12, 14 és 16 kor.

Szétküldés postán és vasúton.

Bloch Gy. és Társa,
Budapest, VI., Aradi-utca 16. sz.

2-3

Kalapok, virágok, tűzekek kaphatók. — Alakítást, diszítést vállalok. — Gyászkalapok készíten és 24 órán belül készít
W. Müller Juliska, Csikszereda,
Apaffy Mihály-utca 38. 2-2